

Uusi aikakausi

TERO TOIVANEN, PÄÄTOIMITTAJA

Käsillä oleva numero aloittaa uuden aikakauden *Tiede & edistyksessä*. Lehtemme siirtyy avoimeen sähköiseen julkaisemiseen. Tästä lähtien kaikki tulevat numeromme ovat vapaasti saatavilla lehden uudella sivustolla tiedejaedistus.journal.fi. Pian samaisella sivustolla on sähköisesti tarjolla myös suuri osa lehden arkistosta yli neljän vuosikymmenen ajalta. Näin tuomme kaikkien saataville merkittävän siivun suomalaisen kriittisen yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen perinteestä. Samalla uskomme edelleen painettuun suomalaiseen tiedejulkaisemiseen: jatkamme sähköisen julkaisemisen rinnalla myös painetun lehden tekemistä ja toimittamista tilaajillemme. Huomaat varmasti, että olemme uudistaneet myös lehden ulkoasuun ja graafisen ilmeen.

Avoin julkaiseminen tarkoittaa tiedelehdelle sekä mahdollisuuksia että haasteita. Tekstien avoin saatavuus palvelee sekä tiedeyhteisöä että kansalaisia, joille pääsy tutkimustietoon on ollut usein tarpeettoman tuskaista. Samalla avoin julkaiseminen parantaa tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta, kun kirjoittajilla on mahdollisuus ottaa suoremmin ja näkyvämmiin osaa yhteiskunnallisiin kiistoihin ja esittää niihin ratkaisuja. Avoin julkaiseminen palvelee siis paitsi tieteellisen yhteisön kehitystä myös yhteis-

kunnallista edistystä.

Toisaalta avoin julkaiseminen murtaa tunnetusti perinteistä tiedejulkaisemisen kustannusmallia, joka on Suomessa perustunut valtion apuun, tieteellisten seurojen jäsenyyksiin ja lehden tilaustuloihin. Suomalaisen tiedeyhteisön tärkeä tehtävä onkin vaikuttaa käynnissä olevaan avoimen julkaisemisen väistämättömään ja tervetulleeseen muutokseen siten, että laadukkaan suomenkielisen tieteellisen julkaisemisen resurssit turvataan myös tulevaisuudessa, jossa tieteellisen tutkimuksen tarve ja kysyntä ei tule ainakaan vähenemään.

Nyt, toisen koronakesän alla, julkaistava ensimmäinen avoin numeromme on tuhti tuplanumero, joka sisältää monipuolisen kattauksen kriittistä yhteiskuntatieteellistä tutkimusta ja ajankohtaisia yhteiskunnallisia puheenvuoroja. Lehden avaa Olli Tiikkaisen ja Mikko J. Virtasen tutkimusartikkeli, jossa kirjoittajat kehittävät kriittisesti sosiologi Michel Callonin työhön nojaavaa performatiivisuuden tutkimusohjelmaa ja tarkastelevat taloustieteen performatiivisuutta konkreettisesti ympäristössä eli Sitran edistämässä vaikuttavuusinvestointikeskustelussa. Tiikkainen ja Virtanen ehdottavat tarkastelunsa pohjalta moniperformatiivisuuden näkökulmaa, jonka

avulla esimerkiksi taloutta koskevia rajoittavia näkemyksiä on mahdollista purkaa ja monipuolistaa. Mikko Poutanen, Tuomas Tervasmäki ja Auli Harju puolestaan tarjoavat tutkimusartikkelissaan kotietnografisen näkökulman yliopistolaitoksemme tilaan. Artikkelit tarjoaa hienon esimerkin siitä, kuinka tutkijat voivat asettaa oman toimintansa kriittisen reflektion kohteeksi niin, että samalla tehdään näkyväksi ympäröivän yliopisto-organisaation jatkuvan mullistuksen olemusta ja epäkohtia. Poutasen ja kumppaneiden tutkimus on myös pysäyttävä kuvaus niistä epädemokraattisista ristipaineista, joissa yliopistotyöläiset saavat tutkimustaan tämän päivän yliopistoissa harjoittaa.

Suvi Salmenniemi palauttaa puheenvuorossaan vieraantumisen käsitteen uudella tavalla yhteiskuntatutkimuksen agendalle. Omasta tutkimustyöstään ja tuoreesta kirjallisuudesta ammentuen Salmenniemi tarkastelee, kuinka vieraantuminen voi auttaa ymmärtämään sekä työhön liittyviä valtasuhteita että vastarinnan muotoja. Pauli Huotari esittelee koronakeskustelussa marginaaliin jäänyttä taloudellista ilmiötä, pääoman resilienssiä, eli sitä kuinka pääoma ja rikkaat ovat selvinneet pandemiasta ilman suurempia vaurioita. Vaikka kapitalismin sanotaan olevan poliittisena järjestelmänä monin tavoin kriisissä, pääoma näyttäisi porskuttavan tämänkin kriisin keskellä varsin vakuuttavasti. Antti Tarvainen vie lukijansa Kalifornian Piilaaksoon ja tarkastelee, kuinka kolonialistiset piirteet ja käytännöt jatkavat elämistään Piilaakson teknolupausta tuottavassa kirjallisuudessa. Matti Häyry jatkaa puheenvuorollaan tämän ja edellisten *Tiede & edistys* -numeroiden koronateemaa, ja tarjoaa *kopatian* käsitettä hahmottamaan oikeudenmukaisuuden ja asiantuntijuuden välistä suhdetta koronakriisin mullistamassa maailmassa.

Tutkimusartikkelien ja puheenvuorojen lisäksi numerokokonaisuutta täydentää myös useampi kiinnostava kirja-arvio. Numeron taidekokonaisuus on Mikko Kuoringin käsialaa, ja sen on kurahtonut Tanja Tiekso.

Toivotan *Tiede & edistyksen* lukijoille hyvää kesää keskellä sitkeäksi osoittanutta pandemian lopun alkua. ■